

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Митна безпека»
на 2026-2027 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 7 семестр
Освітня програма/спеціалізація	-
Спеціальність	-
Галузь знань	-
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Рачинська Зоя Павлівна

старший викладач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

Контактний телефон	+38-050-982-76-45, +38-067-105-16-25
Електронна адреса	Zojar87@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tpt.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування системи знань про митну безпеку держави та шляхи її забезпечення в умовах розвитку та поглиблення євроінтеграційних процесів; формування цілісної системи компетентностей щодо вміння аналізувати ризики в митній сфері та підходи до їх оцінки та мінімізації, ролі Державної митної служби України щодо забезпечення митної безпеки держави.
Тривалість	5 кредити ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції (бесіди, роз'яснення, інструктування, коментування) та практичні заняття в аудиторії (усні та письмові вправи, ілюстрування, ділові ігри, тестування), самостійна робота поза розкладом (есе, методи ситуаційного аналізу)
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР02. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ПР06. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.</p> <p>ПР10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі</p>	<p>K01 (ЗК01). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>K02 (ЗК02). Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.</p> <p>K07 (ЗК07). Здатність працювати в команді.</p> <p>K11 (ЗК11). Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>K12 (ЗК12). Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі</p>

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.	знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. K14 (СК02). Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. K15 (СК03). Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Теоретичні аспекти формування митної безпеки		
Тема 1. Поняття митної безпеки як складової безпеки держави	Обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на тему: «Заходи митної політики, що забезпечують посилення митної безпеки»
Тема 2. Принципи забезпечення митної безпеки	Обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на тему: «Принципи у сфері профілактики порушень митних правил», «Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності»
Тема 3. Формування та реалізація митної безпеки України	Обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповіді на тему: «Інформаційні технології в митній справі для забезпечення митної безпеки»
Модуль 2. Забезпечення митної безпеки держави		
Тема 4. Ризики у митній діяльності	Обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на тему: «Області можливого виникнення ризиків в митній діяльності»
Тема 5. Управління митними ризиками та їх оцінювання	Обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на тему: «Аналіз потенційних ризиків під час митного контролю товарів і транспортних засобів»
Тема 6. Організація, планування та порядок проведення митного пост-аудиту	Обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповіді на тему: «Порядок оскарження результатів митного пост-аудиту», «Зберігання підсумкової документації митного пост-аудиту»

Інформаційні джерела

Основні

- Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
- Гуцаленко Л.В., Марчук У.О., Фабіянська В.Ю. Митний пост-аудит: навч. посібник. Київ, «Центр учбової літератури», 2018. 388 с.
- Калінеску Т. В., Недобега О. О., Альошкін В. С. Митна безпека: підручник. Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. 336 с.
- Кириченко О. В. Митна безпека: дист. курс з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Полтава: ПУЕТ, 2024. URL: <https://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3536>.
- Костяна О. В., Гунько К. І. Інформаційні системи та технології в митній справі: методичні рекомендації до лабораторних та самостійних робіт. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 39 с.
- Офіційний сайт ДМСУ. URL: <https://customs.gov.ua>.
- Пашко П. В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія. Одеса : АТ «Пласке», 2009. 628 с.
- Тищенко В. Ф., Костяна О. В. Митна безпека: методичні рекомендації до практичних завдань, лабораторних та самостійних робіт. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 40 с.
- Управління зовнішньоекономічною діяльністю: навч. посібник / Г.Я. Глуха, О.А. Задоя, О.А. Євтушенко, Е.М. Лимонова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 156 с.
- Управління ризиками в митній справі: зарубіжний досвід та вітчизняна практика: монографія; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. Бережнюка І. Г.; Держ. НДІ митної справи. Хмельницький: Мельник А. А., 2014. 287 с.

Додаткові

11. Customs security. Taxation and Customs Union. URL: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/customs-security_en.
12. EU – Customs Regulations. URL: <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/eu-customs-regulations>.
13. The Customs (Safety and Security Procedures) Regulations 2023. URL: <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2023/1011/contents/made>.
14. WCO and UNCTAD Technical Note № 5 «Post-clearance audit», rev 3, 2011. URL: http://www.unctad.org/en/docs/TN05_PostClearanceAudit.pdf.
15. Боценко В. О., Кириченко О. В. Особливості транскордонного та прикордонного співробітництва України. Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті (за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2020 рік) : матеріали XLIV Міжнародної наукової студентської конференції (30–31 березня 2021 року). Полтава: ПУЕТ, 2021. Ч. 2. С. 62–64.
16. Костяна О. В. Митна безпека: її сутність і місце в системі національної безпеки держави. Бізнесінформ. № 11. 2020. С. 76–82.
17. Митний кодекс України: Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
18. Міжнародна конвенція про адміністративну взаємодопомогу у сфері митних відносин від 27.06.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976_011#Text.
19. Панов І. О. Сучасний погляд на стандарти митної безпеки як важливої складової національної безпеки держави. Проблеми сучасної поліцейстики. Харків, 2022. С. 213–217.
20. Попівняк О. І. Щодо визначення поняття митної безпеки у теорії та законодавстві. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Вип. 1 (37). 2018. С. 87–91.
21. Руденко Є. Ю., Кириченко О. В. Технічні засоби контролю в аеропортах Європи. майбутнє повітряної безпеки. Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті : тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13–14 квітня 2022 р.). Полтава: ПУЕТ, 2022. С. 151–153.
22. Тертична А. С., Найденко О. Є. Роль митних органів у забезпеченні митної безпеки. Економіка та суспільство. Вип. 48. 2023. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-63>.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Пакет програмного забезпечення MD Office, до якого входять програмні продукти MD Info, MD Explorer, MD Declaration.
3. Дистанційний курс у системі дистанційного навчання ПУЕТ.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-procesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoji-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf> **Положення про повторне навчання:** https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannayvypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти:

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>;

Інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта): <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravy-la-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ: <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (12 балів); поточна модульна робота (7 балів)	30
Модуль 1 (теми 4-6): обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (4 бали); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (12 балів); поточна модульна робота (7 балів)	30
Екзамен	40
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності.	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь у наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт здобувач вищої освіти може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни